

3479/3

VERSLAG

VAN DE VOLKSKUNDE-COMMISSIE
DER KONINKLIJKE NEDERL. AKADEMIE
VAN WETENSCHAPPEN TE AMSTERDAM
OVER 1953

T 1499

VERSLAG
VAN DE VOLKSKUNDE-COMMISSIE OVER 1953

De commissie voor Volkskunde, die in het afgelopen jaar ongewijzigd is gebleven, heeft in December aan de medewerkers de 17de vragenlijst toegezonden. Deze bevat vragen over de brandende schaapherder, witte juffers en varende vrouwen, kabouters, de weerwolf, watergeesten en elfen (alfen). Enkele van deze vragen zijn bedoeld als een aanvulling van de reeds uit de 2de vragenlijst (1937) verkregen gegevens, waarop dezelfde vragen minder volledig gesteld waren dan thans het geval is. Telkens opnieuw blijkt dat de juiste en volledige formulering van de vragen eigenlijk eerst dan kan worden gesteld, wanneer de antwoorden zijn ontvangen, zodat het ook in de toekomst nodig zal blijven reeds eerder gestelde vragen te herhalen.

Op 31 December 1953 waren in totaal 20.598 ingevulde lijsten op het bureau aanwezig, als volgt verdeeld: van lijst 1: 2038 exx., van lijst 2: 1492 exx., van lijst 3: 1501 exx., van lijst 4: 1432 exx., van lijst 5: 1362 exx., van lijst 6: 1126 exx., van lijst 7: 1153 exx., van lijst 8: 999 exx., van lijst 9: 1168 exx., van lijst 10: 824 exx., van lijst 11: 1022 exx., van lijst 12: 1107 exx., van lijst 12a: 777 exx., van lijst 13: 1046 exx., van lijst 14: 1198 exx., van lijst 15: 1152 exx., van lijst 16: 1201 exx. In de loop van het jaar werden 476 ingevulde vragenlijsten ontvangen.

De Vlaamse sectie der Nationale Commissie voor Folklore van België zond een tweede Vlaamse vragenlijst uit ten behoeve van de Nederlands-Vlaamse volkskunde-atlas. Deze bevat een aantal vragen over kludde-osschaard-weerwolf en enkele aanvullende vragen bij de eerste vragenlijst. Op 31 December waren 123 exemplaren van deze lijst ingevuld teruggezonden. De heer Maurits de Meyer ontwierp samen met de secretaris drie kaarten over het dwaallicht (1. De namen van het dwaallicht; 2. Wat is het dwaallicht? 3. Eigenschap en functie van het dwaallicht), die alle drie

getekend werden, maar die op het eind van het jaar nog niet waren afgedrukt. De heer W. G. Rensink, student-assistent bij het Dialectbureau, verleende hierbij zijn medewerking. Het bureau hoopt er in te slagen tegen het eind van het jaar 1955 de eerste aflevering van tien kaarten met een commentaar in het licht te kunnen zenden, maar het is zich ervan bewust dat daarvoor veel zal worden geveerd van het uithoudingsvermogen van de tekenaar, de heer De l'Orme, die ook met het tekenen der kaarten van de taalatlas belast is.

De secretaris heeft met Mw. Draak van 7—12 September deelgenomen aan een conferentie te Namen van de Commission Internationale des Arts et Traditions Populaires, waar hij tevens de heer Roukens verving in het uitvoerend comité. Doordat de vergaderingen van dit comité zeer veel van de beschikbare tijd in beslag namen, kwamen de conferentievergaderingen in het gedrang; een deel ervan moest zelfs worden afgelast. Op die welke doorgang konden vinden, zijn o.a. de internationale bibliografie, het tijdschrift Laos en de Europese volkskunde-atlas ter sprake gekomen. De secretaris werd gekozen in een kleine commissie, die de mogelijkheden van deze atlas onder het oog zal zien. De aanwezigheid van vele folkloristen uit vrijwel geheel Europa stelde hem in de gelegenheid, contacten aan te knopen of te hernieuwen. Hij nam deel aan een na de conferentie gehouden excursie door de Ardennen, waarop een aantal kleinere volkskundige musea werden bezichtigd.

Van het tijdschrift „Volkskunde” verschenen de afleveringen 1—4 van jaargang 54 (1953). De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen verleende opnieuw een subsidie door intekening op een aantal exemplaren van jaarg. 54 ten bedrage van f 500.—. Nog steeds blijft het aantal abonné's op het tijdschrift vooral in Nederland onvoldoende, terwijl de toezending van kopij zo groot is, dat artikelen dikwijls lange tijd op plaatsing moeten wachten.

De heer Wander moest zich ook in het afgelopen jaar met de beantwoording van een groot deel der talrijke binnengekomen verzoeken om inlichtingen belasten. Gelukkig staat op de begroting voor 1954 weer een student-assistent voor halve dagen.

De heer Krüger is voortgegaan met het excerpere van de in de bibliotheek aanwezige Skandinavische boeken en tijdschriften, en heeft verder bibliografische arbeid verricht. Met ingang van 11 Mei 1953 werd de heer H. Landheer vanwege de Gemeentelijke dienst voor Sociale Zaken van Amsterdam tewerkgesteld aan het werkobject: „het bijeenbrengen van gegevens voor een bibliografie der Nederlandse volkskunde”. De bestaande bibliografieën zijn in hoge mate onvolledig en het is daarom zeer gewenst dat deze taak systematisch wordt aangevat, zodat het bureau binnen afzienbare tijd de beschikking heeft over een bruikbare systematische bibliografie der Nederlandse volkskunde. Deze wordt voorlopig op fiches gemaakt; de wenselijkheid en de mogelijkheid van een verschijning in boekvorm kan pas onder het oog worden gezien wanneer dit werk geheel of nagenoeg geheel voltooid zal zijn.

Samen met de Dialecten- en Naamkunde-commissies gaf de commissie de vijfde aflevering uit der „Mededelingen van de Centrale Commissie voor Onderzoek van het Nederlandse Volkseigen”, waarin de heer M. Zwaagdijk, een der oudste en trouwste medewerkers van het bureau, een bijdrage schreef over „Levende folklore rond de Zuiderzee”.

Op de medewerkersbijeenkomsten te Utrecht (13 Juni) en Maastricht (3 Oct.) heeft de heer Wander het een en ander verteld over het doel en de methode van het volkskunde-onderzoek. Te Utrecht heeft mejuffrouw Van de Graft bovendien een met lichtbeelden toegelichte voordracht gehouden over Palmpaasviering. Aan beide bijeenkomsten was een kleine tentoonstelling verbonden. De grote belangstelling, die zowel uit de opkomst als uit de discussie bleek, is een duidelijke aanwijzing dat de medewerkers deze nieuwe vorm van persoonlijk contact met het werk der commissies en haar bureau op prijs weten te stellen.

Van de vele bezoekers, die de verzamelingen en de bibliotheek van het Volkskunde-bureau raadpleegden, noemen we als buitenlanders Prof. Dr. Karl Meisen (Bonn), die op 8 Mei met zijn studenten het bureau bezocht, Prof. Dr. P. de Keyser en Dr. Walter Thijs, die op 18 Februari met een aantal Gentse studenten in de Germanistiek

een bezoek brachten aan het bureau, Maurits de Meyer (Antwerpen) en Frl. Dr. E. Lies (Wenen).

De bibliotheek werd ook in het afgelopen jaar weer aanmerkelijk uitgebreid, deels door aankopen, deels door schenking. De namen der schenkers zijn in de bijlage vermeld.

Voor het financieel beheer zij verwezen naar het verslag van de Centrale Commissie.

Namens de Volkskunde-commissie der
Koninklijke Nederlandse Akademie van
Wetenschappen:

H. WAGENVOORT, voorzitter.

P. J. MEERTENS, secretaris-penningmeester.

BIJLAGE

Lijst van personen enz., die in 1953 boeken en handschriften aan het Centraal Bureau voor Volkskunde schonken:

D. P. Blok, W. G. Boot Jz., Prof. Dr. B. Bratanić, Dr. E. Burgstaller, Dr. F. C. Bursch, P. P. J. van Caspel, Nationale Commissie voor Folklore van België, Prof. Dr. H. Dölker, Prof. Dr. S. Erixon, ERU kaasfabriek N.V., H. B. M. Essink, Prof. Dr. Robert Foncke, E. P. Fouss, Fryske Akademy, Genootschap voor de Geschiedenis der Geneeskunde, Wiskunde en Natuurwetenschappen, Handelsdrukkerij „Gieten”, Dr. Tj. W. R. de Haan, Prof. Dr. A. Haberlandt, Dr. K. Haiding, A. Hallema, R. C. Hekker, A. Jespersen, Dr. H. W. J. M. Kits Nieuwenkamp, Prof. Dr. H. Koren, Mr. W. J. F. Laan, M. Maget, Dr. K. Mattisson, Prof. Dr. F. Maurer, Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening, Rijksmuseum voor volkskunde „Het Nederlands Openluchtmuseum”, Nederlands-Zuid-Afrikaanse Vereniging, Dr. H. Ottenjann, Prof. Dr. Fr. Petri, R. Pinon, Mw. P. A. Portielje, Provinciaal Museum van Drenthe, T. Rot, Mw. W. Siefkes, Tieleman & Dros, Prof. Dr. C. G. N. de Vooy, Dr. J. de Vries, Wetenschappelijk Genootschap voor Goeree en Overflakkee, M. Wolters, D. Wouters.